¿TESTIMONIS DE LA CRUCIFIXIÓ?

Els meus comentaris al capítol "*Jesús*" de EL DEVENIR DE UNA ILUSIÓN d'Alfredo Fierro (II)

La resposta d'Alfredo Fierro
al meu anterior comentari

Apreciado Alfredo:

> Neró pregunta: què és un natzarè i qui era Crist? Responent a aquesta última pregunta, Pere suggereix que es llegeixi un informe que relata la mort de Jesús, que va ser enviat per Ponci Pilat a Claudi.

De Pilat a Claudi

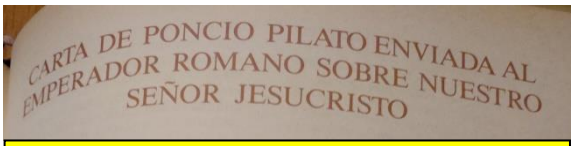
Això es troba a *Martyrion tôn Hagiôn tôn apostolôn Petrou kaí Paulou* (*Martiri dels sants Apòstols Pere i Pau*), un de tants apòcrifs existents, els quals han de ser tinguts en compte en parlar sobre "*Jesús*". Jo l'he trobat citat en un article de Shlomo Pines (*Studies in Christianity and in Iudaeo-Christianity base don Arabic Sources*), que m'he posat a llegir per donar descans a la meva ment i al meu cos (recorda allò de "*mens sana in corpore sano*" de la Sàtira X de Juvenal, un poeta cómic llatí), després de "*penjar*" a la xarxa internetera el meu anterior comentari.

Però els números no "*casen*":

- El llegat a Síria, Viteli del 35 al 39 amb plens poders per a Orient, va destituir i va enviar a Roma Ponç Pilat el 36 perquè es justifiqués davant l'emperador Tiberi, que es va morir el 15 de març del 37, abans que Pilat arribés. Aquí es perd la pista sobre Pilat, encara que la Biblia de Jérusalem digui que "*meurt de mort violent (execució o suïcide)*".
- Claudi va començar a governar el 41, després que Calígula morís assassinat el 24 de gener.

Potser en aquestes tres línies (o en algun altre text semblant dels apòcrifs) es va recolzar Josep Montserrat Torrens per dir allò que tant em va estranyar: que certament ("*com a cosa absolutament segura*") hi hauria als arxius imperials un document sobre la mort de Jesús.

He fet una pausa d'un parell de dies per fer un parell de visites a amistats. Una tenia un llibre, gros, ben editat, amb làmines, sobre els apòcrifs. Fullejant-ho he trobat la carta de Ponç Pilat a Tiberi i la consegüent resposta d'aquest a Pilat.

Leer todo el documento
Pág. 1 Pág. 2

Però anem ja a allò nostre i seguim el nostre diàleg. Amplio ara el paràgraf en qüestió:

> En los evangelios hay noticias que, justo por contrariar lo que demandarían la leyenda y la expectativa mesiánica, pueden considerarse sólidas, ante todo, la de que murió crucificado. Este hecho, precisamente por contradecir al honor de un mesías, puede considerarse tan firme como el de su existencia, casi se diría más firme que el de su existencia en el siguiente sentido: los historiadores se hallan tan ciertos de que Jesús muriera en la cruz como de que haya vivido; esto último depende de lo otro. De que Jesús vivió se posee alguna certeza, sobre todo, porque los entusiastas evangelistas y otros autores del Nuevo Testamento atestiguan unánimes su crucifixión. Una muerte así tan humillante, en castigo reservado a malhechores, certifica y garantiza su existencia. Se sabe que existió porque consta cómo ha muerto.

Coses que jo ja tinc dites o, millor, copiades d'altres autors:

- Els deixebles més propers a Jesús no coneixien de la Passió (de les darreres hores de Jesús) més que el fet escarit, pelat, de la crucifixió. Més tard, tampoc no obtingueren testimonis sobre els detalls concrets de la Passió. (John D. Crossan)[1]
- Al principi només hi va haver la creença que el sofriment, la mort i la sepultura de Jesús, i també la seva resurrecció, van succeir "segons les Escriptures" (1 Corintis 15,3-4), Els primers relats sobre el sofriment i la mort de Jesús no haurien intentat recordar el que realment va succeir. Més aviat, haurien trobat el fonament lògic, i el contingut del patiment i la mort de Jesús a la memòria d'aquells passatges dels Salms i els Profetes que parlaven sobre el patiment dels justos... (Helmut Koester)[2]
- En l'epistolari paulí no hi ha una narració de la Passió de Jesús de Natzaret.

> 1Cor 15, 3 Primer de tot us vaig transmetre el mateix ensenyament
> que jo havia rebut:
> Crist morí pels nostres pecats,
> segons les Escriptures,
> i fou sepultat i ressuscità el tercer dia,
> segons les Escriptures,
>
> παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον,
> ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
> κατὰ τὰς γραφάς,
> καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
> κατὰ τὰς γραφάς,

- El document Q, l'evangeli d'un grup de seguidors de Jesús, guarda un total silenci sobre la mort i resurrecció de Jesús (Burton L. Mack)[3].

---

[1] THE CROSS THAT SPOKE: THE ORIGINS OF THE PASSION NARRATIVE (1988). Altres llibres consultats: JESÚS: VIDA DE UN CAMPESINO JUDÍO (pàg. 424-453) i EL NACIMIENTO DEL CRISTIANISMO (pàg. 477-525).

[2] APOCRYPHAL AND CANONICAL GOSPELS (1980). També: ANCIENT CHRISTIAN GOSPELS: THEIR HISTORY AND DEVELOPMENT (1992).

[3] THE LOST GOSPEL: THE BOOK OF Q AND CHRISTIANS ORIGINS (1994). Traducció castellana: EL EVANGELIO PERDIDO (1994).

- Admetre Q, una font de dites que guardava silenci sobre la seva mort vicària i la seva resurrecció. (John S. Kloppenborg)[4]

- El Document Q

(Per si algú encara no sap què és)

- Una de les característiques més notables de l'*Evangeli de Tomàs* és el silenci sobre la qüestió de la mort i resurrecció (Helmut Köester).

> L'*Evangeli de Tomàs* i *Q* qüestionen el supòsit que l'Església primitiva va posar unànimement la mort i la resurrecció de Jesús com a fonament de la fe cristiana.

- En els dos rituals eucarístics de la Διδαχὴ [*Didakhé*] o DOCTRINA DELS DOTZE APÒSTOLS no hi ha cap simbolisme que -directament o indirecta- faci menció de la Passió. Ni en tota l'obra trobaríem una referència a la passió i mort de Jesús. (John D. Crossan)

Ampliar aquest tema

- Pau no sap res d'un "*traïdor*". Qui "*lliura*" (παρέδωκεν) a Jesús és Déu, el "*que no va perdonar el seu propi fill*".

Rm 8, 32 Ell, que no va plànyer el seu propi Fill,
sinó que per tots nosaltres
el va entregar.

ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατ
ἀλλὰ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων
παρέδωκεν αὐτόν

- Em resulta ben curiós que en aquella reunió, la que alguns han anomenat "*el primer concili de Jerusalem*", ningú -ni els uns ni els altres, ni en la versió lucana dels *Fets* (Ac 15, 6-29) ni en la versió paulina de *Gàlates* (2, 1-10)- es remetés, per defensar la seva tesi a algun dit, o recomanació, o mandat de Jesús.

Remirant fitxers m'he trobat amb un amb el títol "*Jesús i Pau*". L'he obert i ha resultat ser un fragment del teu DESPUÉS DE CRISTO, del qual podem anar traient els fragments següents.

- Las epístolas de Pablo […] no contienen relato ni tampoco datos sobre Jesús; sólo teología y mito…
- Pablo se inventa a Cristo como figura conceptual… El Cristo de Pablo puede no haber existido. Pudo Pablo, además, exactamente igual, haber tomado, para prestar soporte al mito, a Juan Bautista.
- Pablo no conoció a Jesús y no nos lo da a conocer. Decir que no lo conoció se queda corto, pues ni le conoció, ni pareció importarle no haberle conocido.
- Las cartas paulinas contienen muchas enseñanzas morales, pero Pablo, sin embargo, nunca refiere una enseñanza como de Jesús.
- Por Pablo no sabemos absolutamente nada de Jesús: qué hizo, qué dijo, qué enseñó. Hay una sola excepción a esto, el recuerdo de lo que hizo Jesús "*la*

[4] EL DOCUMENTO Q. EDICIÓN BILINGÜE GRIEGO-ESPAÑOL (2002). Q. EL EVANGELIO DESCONOCIDO (2005). Per una versió catalana.

noche en que iba a ser entregado" (1Cor 11, 23-27). Esta información coincide con los evangelios, y puede darse por cierta.

- Pablo no necesita que su Cristo haya existido y, mucho menos, que haya vivido y predicado en Galilea en tal momento concreto… Lo único que necesita para su fabulación teológica es que haya debido morir por designio de Dios: sea en cuerpo terrestre o en fantasía mítica…
- Completo desinterés de Pablo por la realidad terrestre de su Cristo.
- Jesús es para Pablo sólo su oportuna ocasión, su pretexto; el Jesús de la historia no es de su incumbencia.
- A Pablo nada más le interesa que su fetiche elegido y adorado ha muerto para salvar a la humanidad.
- Y lo que añade, esto sí decisivo, siendo, además, el primero que lo dice -entre los autores de escritos llegados hasta nosotros-, es que Cristo está vivo y que ha sido visto por numerosos leales. Este es el único Jesucristo que le concierne, el que nace o renace con la "resurrección". El mito de Cristo coincide desde ese momento con la leyenda de la resurrección.

Ara veig que aquest fragment de DESPUÉS DE CRISTO ja el vaig publicar el març del 2015 (*Quelcom de la vida de Jesús de Natzaret a les cartes de Pau?*).

Per si algú ho vol veure…

I també veig que ja no li concedia ni aquesta "*sola excepció*", que tu tan generosament li concedeixes. Jo repetia el que deia Crossan

> …fa que resulti més inversemblant un Últim Sopar amb el simbolisme de la Passió instituïda per Jesús el dia abans de la seva mort amb el manament de repetir-la periòdicament.

Trobo ben encertat el teu simil:

> …se asemeja a la de un proceso judicial en que se contara tan sólo con testigos familiares de una de las partes.

I aquests "*testigos familiares*" serien els "*entusiastas evangelistas y otros autores del Nuevo Testamento que atestiguan unánimes su crucifixión*".

Però deixa'm ser el "*senyor jutge*" en aquest "*proceso judicial*":

> Començaria interrogant el més jove: "*Va ser vostè testimoni d'aquesta crucifixió?*" "*No, no. L'hi vaig sentir explicar al meu germà gran*". I aquest germà gran, a la mateixa pregunta, em respondria: "*Així ens ho va dir el nostre pare*". I el pare, al seu torn, em parlaria d'un cosí. I aquest cosí, alhora…

Ja fa temps que dic que, més que parlar dels "*quatre evangelis*", prefereixo parlar dels "*diversos documents evangèlics*".

Si ho vols veure…

I aquí, seguint Crossan, el que ens interessaria seria el "*document de la passió i resurrecció*" (potser es podria precisar millor el títol). Aquest document és el fruit de la reflexió duta a terme per un grup (només per un grup) dels seguidors de Jesús (*un grup summament culte i refinat*, en diu Crossan).

Raymond E. Brown (per seguir també autors de provada virtut) accepta l'existència d'aquest document[5], que seria seguit per Marc i Joan, i, a través de Marc, seria seguit per Mateu i Lluc.

> El "*senyor jutge*" reobre el "*procés judicial*" i cita a declarar "*aquest grup summament culte i refinat*". "*Van ser vostès testimonis de la crucifixió?*" "*No, senyor jutge*". "*I llavors…?*" "*Nosaltres només vam posar lletra i música a unes afirmacions una mica rares de Pau i ho vam fer amb imatges extretes dels nostres salms i dels nostres profetes*".

Flp 2, 6-8

Ell, que era de condició divina,
no es volgué guardar gelosament el ser com Déu,
sinó que es va fer no res prenent la condició
d'esclau
i es féu semblant als homes.
Tingut per un home qualsevol,
s'abaixà
i es féu obedient fins a la mort,
una mort de creu.

ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων
οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ,
ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών,
ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος,
καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος
ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν
γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου,
θανάτου δὲ σταυροῦ.

A Pau poc li costava aquest afegitó "*una mort de creu*" a continuació d'un "*s'abaixà*": era la mort més apropiada, era la mort dels esclaus; també la dels antiromans, que volien "*donar a Déu el que és de Déu*".

La narració de la Passió
Història recordada?
Profecia historitzada?

Les Escriptures a la Passió
en .pdf en .doc

Recordem que a 1Cor 15 només diu que "*va morir […] segons les Escriptures*". Però parlen les Escriptures d'aquesta "*mort de creu*"?, parlen que "*Jesús va morir*"?, parlen de "*Jesús*"?

Les Escriptures parlen de Jesús?

Hi afegiré una cosa que se m'ha anat "*revelant*" ara. Potser si segueix havent-hi "*cristianisme*" (encara que sigui "*religión en quiebra*") ho deguem a aquest "*aquest grup summament culte i refinat*". Ells van saber posar "*lletra i música*" a afirmacions paulines, van saber "*encarnar*" en un lloc i un temps una mort que cap dels lectors de Pau sabia on ni quan ni per què havia esdevingut. Van utilitzar les imatges que els salms i els profetes havien posat al seu abast.

[5] EL EVANGELIO SEGÚN JUAN (1979). (Pàg. 710)

Potser, sense ells, les afirmacions paulines…

- …que el Messies va morir pels nostres pecats
- …que no va plànyer el seu propi fill, sinò que el va lliurar
- …que s'abaixà obedient fins a la mort

…haguessin tingut el mateix destí, al nostre món occidental, que les relatives a la mort del brau a mans de Mitra o les que parlaven del banquet del Sol amb Mitra després de la mort del brau, banquet que era rememorat en els menjars comunitaris dels mitraics. I els que es reunien en el *mitreum* que després va ser lloc de reunió dels cristians (les catacumbes de Santa Prisca) feien els seus àpats sota aquesta inscripció

Et nos servasti aeternali sanguine fuso

I ens vas salvar vessant la sang eterna

Ja es deia abans que els cristians ho diguessin…

Ampliar aquest tema

Ja Tacià, un dels apologetes del segle II, demanava en el seu "*Discurs als grecs*" (Πρὸς Ἕλληνας) que els acceptessin [als cristians]

si més no, per haver forjat mites semblants

κἂν ὡς ὁμοίως μυθολογοῦντας ἡμᾶς ἀποδέξασθε

Seguim, amb tota cordialitat, cadascun "*con su lupa*".

Miquel

Postdata

Recorda el que et vaig escriure a finals d'agost del 2024 en el meu "*informe*" sobre els Exercicis de Lamiarrita:

> Aquest any vaig moderar força les meves intervencions vespertines: només un parell de vegades vaig dir alguna cosa. Un dia algú va parlar de "Jesús mort i ressuscitat". Deixant passar altres intervencions, vaig venir a dir:
>
> > Ja fa anys, seria el 1966, vaig sentir dir a un jesuïta, professor bíblic a Deusto[6], en una xerrada comunitària al col·legi de Sarrià, aquesta frase que se'm va quedar gravada: "*Encara que Jesús no hagués mort, igualment estaríem salvats*".
> >
> > Ara, quan ja han passat molts anys, em pregunto de què hem de ser salvats i per què "Déu" ens ha de salvar, de què.
>
> Ràpidament, l'"ortodoxia" del grup, que tan calladeta es va mantenir quan va venir Juan Masiá (silenci que em va permetre parlar de "*La "novedad" en Lamiarrita 2008*"), va saltar…

[6] José Ramón Scheifler?, potser… "*El profesor que enseñaba a pensar*"